Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Udvalget for Forsøgsdyr og Alternativer

Referat af bestyrelsesmøde i Udvalget for Forsøgsdyr og Alternativer

Torsdag den 9. juni 2020 kl. 10-15, Skype-møde

Tilstedeværende: Christine Nellemann (formand), Adrian Smith, Erwin Roggen, Axel Kornerup Hansen, Jan Lund Ottesen, Peter Bollen, Lisbeth E. Knudsen, Peter Bie (observatør), Tom Bengtsen, Louise Holm Parby, Birgitte Ibenforth, Rasmus Normann Nielsen (ref.)

1. **Velkomst og godkendelse af dagsorden**

   Dagsorden godkendt.

2. **Målskema 2020**

   Sekretariatet gennemgik målskemaet. Det er tydeligt, at den aktuelle – og langvarige – corona-situation vil influere på en lang række af Danmarks 3R-Centers mål for 2020.

   Mål vedr. deltagelse i diverse internationale begivenheder kan formentlig heller ikke opnås, idet samtlige begivenheder indtil videre har været aflyst, ligesom der endnu ikke foreligger information om, hvorvidt mange kommende arrangementer afholdes eller ej – herunder vores eget 3R-symposium.

   Også mål for Udvalget for Forsøgsdyr og Alternativer påvirkes af situationen. Årsmødet i juni blev aflyst. Der blev til gengæld afholdt møde i dyrevelfærdsorganernes styregruppe i februar 2020, og styregruppemødet i efteråret 2020 forventes umiddelbart at blive afholdt som planlagt.

   Sekretariatet kunne oplyse, at arbejdet med en ny hjemmeside til udvalget går planmæssigt. Det forventes, at den nye hjemmeside kan tages i brug inden 1. september. I forbindelse med den nye hjemmeside har udvalget fået etableret et selvstændigt logo, som også kan anvendes i forbindelse med årsmødet, på posters mv.

   Sekretariatet kunne også fortælle, at udvalgets hjemmeside vil indeholde en lang række ressourcer med særlig relevans for landets dyretekniske personale.

3. **Nationale og internationale møder og kontakter**

Tom Bengtsen informerede om, at han skulle deltage i NC3Rs 3R-prisuddeling (10. juni), der afholdes som et webinar.

Adrian Smith oplyste om, at corona-situationen havde resulteret i et stort antal webinarer, hvilke Adrian havde sørget for at samle på Norecopas hjemmeside (https://norecopa.no/meetings/meetings-calendar).

a) Swiss 3Rs Day, 3. september 2020 i Bern

I lyset af corona-situationen er det er endnu uklar, hvorvidt dette arrangement afholdes.

b) European NC Network meeting, november/december 2020 i Berlin

Det er endnu uklar, hvorvidt dette arrangement afholdes.

4. **Sekretariatet orienterer**

a) **Miniseminar om vilde dyr i forsøg den 22. september 2020**

På trods af corona-situationen planlægges det fortsat at afholde miniseminaret om vilde dyr på Fjord&Bælt i Kerteminde.

b) **Henvendelse fra hollandsk NC-formand Jeffrey de Hoogen, herunder spørgeskema**

Christine Nellemann informerede om henvendelsen fra formanden for den nederlandske nationale komite Jeffrey de Hoogen, hvilken inkluderede et spørgeskema vedr. best practice. Christine fortalte, at sekretariatet – med input fra Axel Kornerup Hansen og hende selv – havde besvaret spørgsmålene. Det besluttedes at sende Jeffrey de Hoogen svarene asap (svarene afsendtes den 10. juni).

Bestyrelsen diskuterede det nederlandske udvalg, som på mange områder er meget aktivt, ligesom det er meget synligt på den europæiske scene. Det diskuteredes, hvorvidt vores eget udvalg kan tage ved lære af det nederlandske udvalg – måske særligt i forhold til synlighed og det at udtale sig politisk.

Det besluttedes derfor at foreslå Jeffrey de Hoogen at mødes med det danske udvalg for at høre mere om det nederlandske udvalgs arbejde (åben invitation afsendt den 10. juni).

c) **Reporting obligations under Dir 21010/63/EU on the protection of animals used for scientific purposes**

Tom Bengtsen informerede om, at fordi EU-kommissionen er ved at udarbejde en søgemaskine til Non Technical Summaries (NTS), er AIRD ved at blive tilrettet, sådan at NTS'er automatisk kan sendes elektronisk til EU-databasen.

d) **EURL ECVAM Recommendation on Non-Animal-Derived Antibodies**

Tom Bengtsen informerede om EURL ECVAM's rapport vedr. fabrikation af antistoffer uden brug af dyr. Tom kunne fortælle, at Rådet for Dyreforsøg og Dyreforsøgstilsynet er i gang med at sætte sig ind i rapporten for at finde ud af, hvorvidt denne skal have indflydelse på nationale tilladelser omhandlende antistofproduktion, hvortil dyr anvendes. Bestyrelsen er enig i det overordnede mål med at alternativer selvsagt anvendes, hvor de kan give samme resultat, men fandt det ærgerligt, at denne rapport ser ud til udelukkende at have input fra folk, der benytter alternativer frem for at få inkluderet alle synspunkter. Eksempelvis ville det have styrket rapporten, hvis den havde været mere eksplicit omkring hvilke tilfælde, der kunne falde under det, der i rapporten kaldes "robust, legitimate scientific justification".

Tom Bengtsen kunne desuden oplyse, at covid-situationen også havde ført til aflysning af miniseminaret vedr. antistofproduktion (21. april), men det vil blive afholdt på et senere tidspunkt.

Bestyrelsen gav udtryk for, at miniseminaret bør afholdes så snart, som det er muligt, set i lyset af offentliggørelsen af ovennævnte rapport.

5. Brug af dyr i undervisning – indkomne besvarelser

Lisbeth E. Knudsen foreslog nedsættelsen af en arbejdsgruppe med det formål at undersøge mulighederne for, at de, som anvender forsøgsdyr i forbindelse med undervisning, i højere grad, end det er tilfældet i dag, fremover kan erstatte nogle af dyrene med alternativer. Jan Lund Ottesen og Erwin Roggen meldte deres deltagelse sammen med Lisbeth. Lisbeth informerede om, at hun gerne vil udarbejde en dagsorden til første møde.

Axel Kornerup Hansen gav udtryk for, at en dialog med Rådet for Dyreforsøg var tilrådelig for at høre mere om overvejelserne bag de enkelte tilladelser til anvendelse af dyr i undervisningsøjemed. Axel opfordrede desuden til dialog med den enkelte bruger af undervisningsdyr for at diskutere mulighederne for alternativer.

Peter Bie (medlem af Rådet for Dyreforsøg samt observatør) informerede om, at ansøgninger om tilladelse til at anvende dyr i undervisning altid gav anledning til diskussioner, så tilladelser hertil gives ikke pr. automatik.
Adrian Smith påpegede, at man bør skelne mellem brugen af dyr til undervisning inden for fysiologi og farmakologi, som Adrian mener er unødvendigt - uanset om der er tale om levende dyr eller organer – og brugen af dyr som led i oplæring inden forsøg.

Adrian Smith nævnte, at Rikke Langebæks gruppe (Københavns Universitet) kunne fungere som en god kilde til input om undervisningsalternativer til arbejdsgruppen, ligesom han huskede arbejdsgruppen på, at Norecopa har en database med undervisningsindhold (https://norecopa.no/norina-database og https://norecopa.no/education-training/homemade-educational-materials og https://norecopa.no/alternatives/dissection-alternatives og https://norecopa.no/norina-database/resources-for-home-learning).

6. Ideer og inspiration til opfølgning i sekretariatet

(Sekretariatet modtager under dette punkt input fra bestyrelsen til nye projekter eller ideer, vi skal arbejde videre med)

Louise Holm Parby præsenterede bestyrelsen for muligheden for at skrive en artikel til en specialudgave om velfærd hos forsøgsdyr , der udkommer i tidsskriftet ”Animals”. Det besluttedes ikke at skrive en sådan.

Adrian Smith opfordrede til bidrage til Refinement Wiki (The aim of the Wiki is to provide a platform where methods for the refinement of animal experiments can be published). Se evt. https://wiki.norecopa.no

Peter Bollen oplyste om, at Dansk Standard er involveret i ISO standarder for sikkerhedstests af medicinsk udstyr, hvor der indgår dyreforsøg, hvorfor man kan overveje at høre dem vedr. processen og måske oven i købet opnå mulighed for at påvirke denne.

7. **Evt.**

Christine Nellemann oplyste om, at evalueringen af NC3Rs, som Christine selv skal medvirke til, er blevet udsat.

Christine Nellemann fortalte, at den fælles dyrefacilitet på DTU, Bio Facility, flyttes til at være ophængt under DTU Sundtek i stedet for DTU Fødevareinstituttet, da mange forsøg kørt af DTU Sundtek på andre faciliteter trækkes tilbage til DTU.

Rasmus Normann Nielsen informerede om, at han var blevet kontaktet af Damarks Radio, som overvejede at lade et af deres programmer (Indefra med Anders Agger) omhandle forsøgsdyr. Sekretariatet forsøger efter bedste evne at være behjælpelige med praktisk information og viden herom.

Næste bestyrelsesmøde er 3. september